

**SECȚIA DE ȘTIINȚE
SOCIALE, ECONOMICE,
UMANISTE ȘI ARTE
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 27-21-07
Fax: +(373 22) 27-21-07
e-mail: sectia.sseua.asm@gmail.com

**SECTION OF SOCIALS,
ECONOMICS,
HUMANITIES SCIENCES
AND ARTS OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA**

Ștefan cel Mare Ave, 1
MD-2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 27-21-07
Fax: +(373 22) 27-21-07
e-mail: sectia.sseua.asm@gmail.com

**AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE SOCIALE, ECONOMICE,
UMANISTICE ȘI ARTE**

proiectului pentru concursul „Tinerii cercetători” pentru anii 2024-2025, etapa finală,
24.80012.0807.11TC Facilitarea politicilor demografice prin explorarea datelor studiului
Generații și Gen, dr. GRIGORAȘ Ecaterina, Prioritatea Strategică IV: Provocări societale,
Academia de Studii Economice din Moldova, perfectat în baza audierii raportului științific anual
al implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării la ședința Biroului Secției Științe
Sociale, Economice, Umanistice și Arte a Academiei de Științe a Moldovei din 6 martie 2026 și
a concluziilor experților confidențiali

S-a discutat: Raportul final al proiectului pentru concursul „Tinerii cercetători” pentru anii
2024-2025, conducătorul proiectului – dr. GRIGORAȘ Ecaterina.

S-a decis:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă
următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Foarte bine**” (punctaj calculat – 27).

Calificative pe criterii:

I) Realizarea scopului și obiectivelor, exprimate prin rezultatele obținute:

Proiectul și-a realizat integral scopul declarat: valorificarea sistematică a datelor
Generations and Gender Programme prin utilizarea studiului Generations and Gender Survey.
Demersul științific a fost structurat coerent, asigurând o corelație clară între obiectivele
formulate, metodologia aplicată și rezultatele obținute, ceea ce demonstrează logica conceptual-
metodologică a proiectului. Analizele realizate au integrat abordări longitudinale și comparative
(Estonia și Republica Moldova), oferind o perspectivă dinamică asupra fertilității, formării și
stabilității parteneriatelor, intențiilor migraționale și evoluției speranței de viață sănătoase.
Utilizarea metodelor statistice avansate (regresie multinomială pentru modelarea intențiilor de
emigrare; metoda Sullivan pentru estimarea speranței de viață sănătoase; algoritmul Causal
Forest pentru identificarea efectelor heterogene) confirmă nivelul ridicat de rigoare analitică și
adekvarea instrumentarului metodologic la complexitatea fenomenelor investigate.

Obiectivele operaționale au fost realizate integral, prin: identificarea determinațiilor socio-
demografice, economice și culturale ai intențiilor de migrație; analiza schimbărilor
intergeneraționale în comportamentul marital și reproductiv, și a relației dintre parteneriat și
tranziția către parentalitate; estimarea speranței de viață sănătoase pe sexe și medii de reședință,
inclusiv cuantificarea anilor potențiali de viață pierduți în urma dizabilității. Rezultatele au fost
sintetizate în publicații științifice, comunicări la conferințe internaționale și trei policy brief-uri
tematice, totodată fiind prezentate factorilor de decizie în cadrul unei mese rotunde.

**II) Diseminarea rezultatelor obținute (publicații, brevete de invenție, participarea la
conferințe și expoziții):**

Diseminarea rezultatelor științifice realizate în cadrul proiectului se remarcă printr-un nivel înalt de vizibilitate academică și aplicativă, reflectând o strategie coerentă de valorificare a produselor cercetării atât în mediul științific internațional, cât și în spațiul național al politicilor publice. În plan editorial, rezultatele proiectului au fost materializate în 4 articole științifice transmise și acceptate spre recenzare în reviste indexate în baze de date internaționale relevante (inclusiv Web of Science și Scopus), precum și în 1 reviste științifice recunoscute la nivel internațional. Totodată, au fost elaborate și publicate 3 policy brief-uri tematice, fiecare cu DOI, orientate spre transferul cunoștințelor către factorii de decizie. Această abordare demonstrează capacitatea echipei de a transforma rezultatele analitice în instrumente operaționale pentru politici publice. Expertizarea participării la manifestări științifice, demonstrează că membrii echipei au prezentat comunicări la conferințe internaționale de specialitate organizate în centre academice europene (Praga, Tallinn, București etc.), inclusiv în cadrul reuniunilor utilizatorilor studiului Generations and Gender Programme. Numărul comunicărilor susținute reflectă o prezență constantă în circuitul științific internațional și contribuie la consolidarea reputației instituționale și a vizibilității cercetării demografice din Republica Moldova. Un rezultat notabil al diseminării îl constituie participarea la expoziții de inovare, concretizată prin prezentarea Instrumentului Analitic Interactiv pentru fundamentarea politicilor demografice și obținerea Medaliei de Aur la Salonul European de Creativitate și Inovație EUROINVENT 2025. Această distincție confirmă caracterul inovativ al produsului științific dezvoltat și relevanța sa pentru domeniul politicilor publice bazate pe date. Activitățile de diseminare reiese din obiectivele proiectului și depășesc indicatorii cantitativi standard, demonstrând impact academic și aplicativ. Rezultatele au fost integrate eficient în circuitul științific internațional și în dialogul național privind politicile demografice, ceea ce confirmă o valorificare sustenabilă și strategică a cercetării realizate.

III) Valoarea și impactul socio-economic a rezultatelor obținute. Susținerea sau pregătirea tezelor de doctor în baza rezultatelor din cadrul proiectului (după caz):

Rezultatele proiectului oferă suport empiric pentru elaborarea și ajustarea politicilor demografice în domeniile fertilității, migrației și sănătății populației. Analizele realizate permit identificarea grupurilor vulnerabile, a factorilor determinanți ai comportamentelor demografice și a tendințelor structurale cu impact asupra pieței muncii, sustenabilității sistemului de protecție socială și dezvoltării economice. Recomandările formulate contribuie la optimizarea intervențiilor publice, la orientarea eficientă a resurselor bugetare și la reducerea riscurilor demografice.

Aplicarea metodologiei studiului Generații și Gen integrează Republica Moldova în rețeaua internațională de cercetare comparativă GGS, asigurând compatibilitatea metodologică cu statele care utilizează acest cadru analitic în studiul schimbărilor demografice și sociale, ceea ce consolidează poziționarea Republicii Moldova în circuitul european al cercetării bazate pe dovezi și creează premise durabile pentru cooperare științifică internațională, transfer de bune practici și valorificarea experienței comparative în procesul de elaborare a politicilor publice.

Valoarea aplicativă este consolidată prin elaborarea de policy brief-uri și prin transferul rezultatelor către factorii de decizie, ceea ce asigură integrarea cercetării în procesul de formulare a politicilor publice bazate pe dovezi.

Seturile de date utilizate, abordarea comparativă și metodologia statistică oferă un cadru solid pentru cercetări doctorale originale. Valorificarea rezultatelor proiectului poate contribui la formarea competențelor analitice avansate și la dezvoltarea cercetărilor de doctorat în demografie.

IV) Colaborarea la nivel internațional și național și perspective de continuare a proiectului:

Colaborarea națională și internațională a contribuit la creșterea calității și vizibilității cercetării. La nivel național, cooperarea cu Biroul Național de Statistică a asigurat accesul la date statistice oficiale și validarea rezultatelor obținute. Conlucrarea cu Ministerul Muncii și

Protecției Sociale a facilitat integrarea concluziilor cercetării în procesul de elaborare a politicilor publice.

La nivel internațional, colaborarea cu Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute a contribuit la asigurarea comparabilității metodologice în cadrul Generations and Gender Programme, oferind suport tehnic și expertiză în utilizarea bazelor de date și a instrumentelor statistice. Cooperarea cu Tallinn University și cu Vienna Institute of Demography a permis validarea rezultatelor într-un cadru științific internațional și inițierea unor publicații comune, consolidând integrarea proiectului în rețelele europene de cercetare demografică. Interacțiunea cu Organizația Internațională pentru Migrație a consolidat caracterul aplicativ al studiilor privind mobilitatea populației. Aceste parteneriate naționale și internaționale contribuie la creșterea calității metodologice, la transferul de cunoștințe și la sporirea impactului academic și aplicativ al rezultatelor obținute.

Concluzii, recomandări:

Proiectul a realizat integral obiectivele asumate, oferind o analiză complexă și comparativă a fertilității, dinamicii parteneriatelor, intențiilor migraționale și speranței de viață sănătoase. Studiul longitudinal comparativ Republica Moldova-Estonia evidențiază amânarea tranziției către parentalitate, selectivitatea socio-demografică a migrației și decalajul dintre creșterea speranței de viață și evoluția modestă a anilor trăiți în stare bună de sănătate.

Importanța teoretică constă în aprofundarea înțelegerii mecanismelor demografice prin utilizarea unor metode statistice avansate și a unei abordări longitudinale integrate. Relevanța aplicativă se reflectă în formularea de recomandări concrete pentru politici publice bazate pe dovezi, contribuind la gestionarea riscurilor demografice și la consolidarea dezvoltării socio-economice.

Integrarea în rețeaua GGS reprezintă un avantaj strategic major. Parteneriatele naționale și internaționale dezvoltate sunt funcționale și relevante pentru tematica proiectului.

În pofida realizării integrate a obiectivelor, identificăm limitări structurale și metodologice:

1. Număr limitat al publicațiilor deja indexate. Articolele se află în proces de recenzare, ceea ce întârzie consolidarea impactului științific măsurabil (citări, indicatori bibliografici).

2. Lipsa informației privind includerea rezultatelor proiectului în tezele de doctorat, reieșind din faptul că două persoane din echipa de cercetare nu dețin grad științific. Nu sunt menționate explicit teze de doctor susținute sau în curs pe baza rezultatelor proiectului, ceea ce reduce ușor punctajul la acest criteriu.

3. Caracter preponderent analitic, cu impact indirect. Deși au fost elaborate policy brief-uri, implementarea efectivă a recomandărilor depinde de factori externi proiectului, iar impactul socio-economic rămâne, în mare parte, mediat instituțional.

4. Transferul tehnologic al instrumentului analitic. Instrumentul interactiv premiat are valoare inovativă, însă nu este clar explicat nivelul de instituționalizare sau sustenabilitate pe termen lung.

Recomandări pentru dezvoltarea subiectelor de cercetare:

1. Dezvoltarea scenariilor demografice sau proiecții care să estimeze evoluțiile viitoare ale fertilității, migrației sau sănătății. 2. Integrarea dimensiunii subnaționale prin abordarea regională detaliată ar fi utilă pentru politici diferențiate. 3. Explicarea relației dintre procesele demografice analizate și indicatorii macroeconomici (PIB, ocupare, sustenabilitatea sistemelor sociale) necesită o modelare mai explicită. 4. Consolidarea componentei interdisciplinare prin integrarea contribuțiilor din economie comportamentală, psihologie socială și studii de politici publice.

Conducător al
Secției Științe Sociale, Economice,
Umanistice și Arte a AȘM

mem. cor. Ion HADÂRCĂ

Secretar științific al Secției

dr. Natalia PROCOP